

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Θέμα: Πρωτοβουλίες της ΕΑ σε σχέση με τη βιώσιμη ανάπτυξη στο πλαίσιο του υγιούς ανταγωνισμού

Σε μια περίοδο που το φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής λαμβάνει μεγάλες διαστάσεις, καθίσταται πλέον επιτακτική η ανάγκη επιτάχυνσης της μετάλλαξης της Ελληνικής οικονομίας, μέσω της υιοθέτησης φιλικών προς το περιβάλλον δράσεων προς όφελος των καταναλωτών και των πολιτών, αλλά και ως μέσο απόκτησης ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος για τις επιχειρήσεις. Στόχος είναι η προσαρμογή του ελληνικού επιχειρείν στο πλαίσιο μιας ευημερούσας πράσινης και χωρίς αποκλεισμούς οικονομίας με την υιοθέτηση πράσινων και τεχνολογικά προηγμένων λύσεων. Άλλωστε, η προστασία του περιβάλλοντος στην Ελλάδα είναι συνταγματική υποχρέωση του Κράτους όπως ορίζεται και στο άρθρο 24 του Ελληνικού Συντάγματος.

Η ΕΕ έχει καταστεί πρωτοπόρος παγκοσμίως στην προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης, εφαρμόζοντας τα υψηλότερα κοινωνικά και περιβαλλοντικά πρότυπα, προωθώντας τη Συμφωνία του Παρισιού για την κλιματική αλλαγή αλλά και καινοτόμες αντιλήψεις όπως η κυκλική οικονομία (circular economy). Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της προωθούν ενεργά την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) με διάφορα ρυθμιστικά μέσα, αλλά και με την προώθηση της αυτορρύθμισης από την πλευρά των επιχειρήσεων και σε συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς. Η συνολική επίτευξη των ΣΒΑ έως το 2020 αποτελεί μία σημαντική πρόκληση των δημόσιων αρχών παγκοσμίως. Ορισμένες εθνικές αρχές ανταγωνισμού έχουν ήδη αναλάβει πρωτοβουλίες προς αυτήν την κατεύθυνση. Για παράδειγμα, η Ολλανδική Αρχή (Netherlands Authority for Consumers and Markets, ACM) πρόσφατα ανακοίνωσε προτάσεις για την υιοθέτηση κατευθυντήριων γραμμών για τη βιωσιμότητα και τον ανταγωνισμό, οι οποίες παρέχουν καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή του δικαίου του ανταγωνισμού στις συμφωνίες βιωσιμότητας μεταξύ επιχειρήσεων, στο πλαίσιο του άρθρου 101 παράγραφοι 1 και 3 της ΣΛΕΕ. Άλλες Αρχές Ανταγωνισμού έχουν προσθέσει την προώθηση της πράσινης ανάπτυξης στους στόχους τους για το 2020.

Τα τελευταία χρόνια, οι επιχειρήσεις στην Ελλάδα καλούνται να αντιμετωπίσουν τις συνέπειες της κρίσης και την επακόλουθη μείωση των κεφαλαίων τους, γεγονός που επηρεάζει άμεσα τη στρατηγική ανάπτυξής τους. Από πλευράς ιδιωτικής πρωτοβουλίας, στο επίπεδο του μακροπρόθεσμου σχεδιασμού, παρατηρείται σημαντική ανάπτυξη των ΑΠΕ, πρωτοβουλίες στη ναυτιλία, δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας σε κτίρια και βιομηχανία κ.α. Ωστόσο, οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις στην Ελλάδα υστερούν στην υιοθέτηση πράσινων και τεχνολογικά προηγμένων μεθόδων παραγωγής στο πλαίσιο μιας μακροπρόθεσμης στρατηγικής. Σε αυτό το πλαίσιο, αναδεικνύονται σημαντικά περιθώρια συνεργασίας, μέσω της ανταλλαγής γνώσεων και δεξιοτήτων, με σκοπό την ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών μοντέλων και τη δημιουργία καινοτόμων οικονομικών οικοσυστημάτων.

Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή Ανταγωνισμού ανέλαβε την πρωτοβουλία να ξεκινήσει ένα διάλογο για την εξεύρεση και ενσωμάτωση μεθόδων και εργαλείων αποτίμησης, ανάλυσης και αξιολόγησης επιχειρηματικών πρακτικών στο πλαίσιο των οικονομικών και του δικαίου του ανταγωνισμού, λαμβάνοντας υπ' όψη και το βαθμό που αυτές ευνοούν ή αναστέλλουν

συγκεκριμένες βιώσιμες λύσεις, προσηλωμένη πάντα στη διασφάλιση της ασφάλειας δικαίου για όλα τα εμπλεκόμενα μέρη.

Αδιαμφισβήτητα, το δίκαιο ανταγωνισμού δύναται να αντιμετωπίσει ζητήματα βιωσιμότητας. Τα βασικά θέματα που θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη περιλαμβάνουν:

- i) το βαθμό στον οποίο θα μπορούσαν να εγκρίνονται συμφωνίες μεταξύ ανταγωνιστών ή εταιρειών σε ολόκληρη την αλυσίδα αξίας για την ενίσχυση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας και των στόχων της βιώσιμης ανάπτυξης, είτε ως μη εμπίπτουσες στο πλαίσιο του άρθρου 101 παράγραφος 1, είτε ως εξαιρούμενες βάσει του άρθρου 101 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ,
- ii) το κατά πόσον οι καταχρηστικές πρακτικές μίας δεσπόζουσας εταιρείας δυνάμει του άρθρου 102 ΣΛΕΕ μπορούν επίσης να συμπεριλαμβάνουν αντι-ανταγωνιστικές πρακτικές που αποτελούν και παραβιάσεις της περιβαλλοντικής νομοθεσίας ή που περιορίζουν τη βιώσιμη ανάπτυξη ή εάν πρέπει, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, να υπάρχει υπεράσπιση της βιωσιμότητας σε σχέση με συμπεριφορές που διαφορετικά θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης, εφόσον ασφαλώς δεν θίγεται ο δομικός ανταγωνισμός στην αγορά και
- iii) το βαθμό στον οποίο θα μπορούσαν να ληφθούν υπόψη ζητήματα βιωσιμότητας κατά την αξιολόγηση συγχωνεύσεων και εξαγορών.

Ως κείμενο εργασίας για την έναρξη του διαλόγου, το προσωπικό της Γενικής Διεύθυνσης της ΕΑ συνέταξε ένα έγγραφο εργασίας, όπου αναπτύσσονται τόσο οι αποκλίσεις όσο και οι συνέργειες μεταξύ της έννοιας της βιωσιμότητας, σε διάφορες εκφάνσεις της, και του δικαίου του ανταγωνισμού. Εντοπίζονται εκείνες οι παράμετροι βιώσιμης ανάπτυξης που μπορούν να προαχθούν, είτε χωρίς να αλλάξει τίποτα στην εφαρμογή της σχετικής με τον ανταγωνισμό νομοθεσίας, είτε με ήπια προσαρμογή της σε έννοιες που θα πρέπει ρητά να διατυπωθούν, είτε με μια πιο καινοτόμα προσέγγιση, ίσως και προσαρμογή των υφιστάμενων θεωριών βλάβης. Επιπλέον, το έγγραφο λαμβάνει υπόψη του την πρόσφατη βιβλιογραφία, σχετικές υποθέσεις της Επιτροπής Ανταγωνισμού και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και κάνει προτάσεις για την έναρξη μιας δημόσιας συζήτησης.

Οι κυριότερες προτάσεις συνοψίζονται ως ακολούθως:

- Η Επιτροπή Ανταγωνισμού θα πρέπει να διευκολύνει την μετάβαση προς μια πράσινη οικονομία και να υποστηρίξει την καινοτομία στην πράσινη οικονομία, λαμβάνοντας υπόψη τυχόν εξωτερικές επιπτώσεις που υφίστανται από γενιά σε γενιά, μέσω της χρήσης νέων εργαλείων και διαφορετικών προσεγγίσεων για την κατανόηση της συμπεριφοράς των καταναλωτών.
- Οι κανόνες ανταγωνισμού θα πρέπει να εναρμονιστούν με τις ευρύτερες συνταγματικές αξίες και τους προγραμματικούς στόχους βιωσιμότητας, σε διεθνές, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο.
- Απαραίτητη κρίνεται η παροχή της νομικής ασφάλειας προς τις επιχειρήσεις την οποία χρειάζονται για να πραγματοποιήσουν τις κρίσιμες για τη βιώσιμη ανάπτυξη επενδύσεις. Αυτό απαιτεί πιο στοχευμένες παρεμβάσεις στον τομέα του ανταγωνισμού, που θα παρέχουν ένα σαφές σύνολο των εφαρμοστέων κανόνων. Κρίσιμη κρίνεται και η συλλογή πληροφοριών σχετικά με τις διάφορες επιχειρηματικές στρατηγικές και τα ζητήματα που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις καθώς προχωρούν προς τη μετάβαση στην πράσινη οικονομία, προκειμένου να προσαρμόζεται αναλόγως η εφαρμογή των κανόνων περί ανταγωνισμού.

- Προτείνεται η συνεργασία με άλλες ρυθμιστικές αρχές και ειδικότερα η δημιουργία μια κοινής «Συμβουλευτικής Ομάδας», που θα απαρτίζεται από εκπροσώπους διαφόρων ρυθμιστικών αρχών, με σκοπό να παρέχει άτυπες συμβουλές σχετικά με προτεινόμενα νέα μέτρα σχετιζόμενα με τη βιωσιμότητα.
- Προτείνεται η ανάπτυξη ενός «sandbox»¹ για τη βιώσιμη ανάπτυξη στο πλαίσιο των κανόνων περί ανταγωνισμού, έτσι ώστε να υπάρξει η δυνατότητα πειραματισμού με νέες μορφές εμπορικών πρακτικών που επιδιώκουν την γρήγορη και αποτελεσματική επίτευξη στόχων βιώσιμης ανάπτυξης, για την υλοποίηση των οποίων ενδεχομένως να απαιτείται συνεργασία μεταξύ ανταγωνιστικών επιχειρήσεων.
- Προκρίνεται η έκδοση κατευθυντηρίων γραμμών, ώστε να διευκρινιστεί υπό ποιες προϋποθέσεις ο ιδιωτικός τομέας μπορεί να προβεί σε συνεργασίες για την προώθηση της επίτευξης στόχων βιώσιμης ανάπτυξης, κάτι που ήδη εφαρμόζεται σε ορισμένες χώρες. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή Ανταγωνισμού θα προχωρήσει στη σύνταξη τέτοιων Κατευθυντηρίων Γραμμών.

Προκειμένου η Επιτροπή Ανταγωνισμού να ξεκινήσει τον δημόσιο διάλογο για τα θέματα αυτά, προχωρεί στη διοργάνωση στις 28 Σεπτεμβρίου 2020 τηλε-ημερίδας με θέμα «Υγής Ανταγωνισμού και Βιώσιμη Ανάπτυξη» στην οποία θα συμμετέχουν κορυφαίοι πολιτειακοί παράγοντες της χώρας μας, εκπρόσωποι της ΕΕ, του ΟΟΣΑ και άλλων διεθνών οργανισμών, επικεφαλής Εθνικών Αρχών Ανταγωνισμού, δικαστές, καθηγητές, επιχειρήσεις, εκπρόσωποι οικονομικών και κοινωνικών φορέων και δικηγορικές εταιρίες.

[Για περισσότερες πληροφορίες, το έγγραφο της συζήτησης εργασίας και το πρόγραμμα της τηλε-ημερίδας, δείτε εδώ.](#)

¹ Ο όρος sandbox ορίζεται ως «ένας ασφαλής χώρος όπου τόσο οι ρυθμιζόμενες όσο και οι μη ρυθμιζόμενες εταιρείες μπορούν να πειραματιστούν με καινοτόμα προϊόντα, υπηρεσίες, επιχειρηματικά μοντέλα και μηχανισμούς παράδοσης χωρίς να υποστούν αμέσως όλες τις κανονικές κανονιστικές συνέπειες της συμμετοχής σε μια τέτοια δραστηριότητα». Αρχή Χρηματοοικονομικής Συμπεριφοράς, «Regulatory Sandbox», (2015) Ερευνητική Εργασία.